

तामण

महाराष्ट्राचे शज्यपुष्प

State Flower of Maharashtra

Botanical Name: *Lagerstroemia hirsuta* (Lam.) Willd.
(= *L. flos-reginae* Retz., *L. speciosa* Pers.)

Marathi Name: ' जारूळ, तागण '

English Name: Pride of India, Queen of Flowers

Family: Lythraceae

Origin: Native

www.biospheres.in
infobiospheres@gmail.com

Photos & Concept by: Dr. Sachin A. Punekar

Empress Garden www.empressgarden.org

This medium sized deciduous tree occurs in the riverine or riparian forest in Konkan region of Maharashtra. This beautiful flowered tree blooms in summer. Wood is sturdy and durable like Teakwood. Used to construct Boats, Furniture, Bullock Carts and even Railway Wagons. Large lofty trees of this plant can be seen at Doda-marg near Sindhudurg and in Bondala Wildlife Sanctuary in Goa.

तामण किंवा जारूळ हा मध्यम आकाराचा पानझडी वृक्ष महाराष्ट्रात मुख्यत्वे कोकणात नवीनाल्याच्या काठाने वन्य अवस्थेत आढळतो. सुंदर फुलांचा हा वृक्ष उंहाळ्यात फुलतो. याचे लाकुड सागाएवढेच मजबूत व टिकाऊ असून त्याचा वापर पूल, जहाज बांधणी, फर्निचर व बैलाड्यांपासून ते रेल्वे वैगांनस तयार करण्यासाठी होतो. तामणाचे उत्तंग वृक्ष (वृक्षपुरुषोत्तम) गोव्याच्या दोडामार्ग तसेच बोंडला अभयारण्यात आढळतात.

शेकरू

महाराष्ट्राचा शज्यप्राणी State Animal of Maharashtra

Zoological Name: *Ratufa indica indica* Erxleben

Marathi Name: 'शेकरू'

English Name: Indian Giant Squirrel

Family: Sciuridae

Origin: Native

शेकरू ही भारतात आढळणारी मोठी खार आहे। नाघांगत: ३ कूटापवेत ही खार वाहू शेवटी पर्यंग घाटातील सदाहरित निम्न-स्तरात तसेच आंद्र-पानडाडी बनवेद्य प्रामुख वाहू आहे। तसेच असून तिच्या लांबीची जागतीतजास्त पर्यंगाखारात (कॉनी) असून तिच्या वाहू असणारी ही खार प्रामुख्याने विविध निम्न-स्तरात अधिक लांबाचा द्वाढावर्षां ६ मीटर किंवा अधिक लांबाचा द्वेष देऊ शकते. यिकाची प्रत्या तिच्या विविधा या खारीची सिकार करतात. भीमांकर वयजीव अवयाख्यात या खारीची संख्या लक्षणीय आहे.

Printed & Concepted by : Dr. Sachin A. Vaidya

www.biospheres.in
info@biospheres@gmail.com

Empress Garden www.empressgarden.org

शौकस

महाराष्ट्राचा राज्यप्राणी State Animal of Maharashtra

Zoological Name: *Ratufa indica indica* Erxleben

Marathi Name: 'शेकरू'

English Name: Indian Giant Squirrel

Family: Sciuridae

Origin: Native

शेकरू ही भारतात आढळणारी भोटी खार आहे. राधारात, ३ मूळप्रती ही खार वाढू शकते. पाणीमध्ये यादातील सदाहरित, निम-ज्ञाहरित तसेच आदृ-पानझडी बनामध्ये ग्राम्यांमध्ये रात्री ही खार दिलाव असून तिचा जाती असांगी प्राणींमध्ये असणारी ही खार ग्राम्यांमध्ये दिलाव बेचा, बंडी, विटक तरच झालारी आहात. शाळावळाला इ. भीर जिंवा खार अधिक लांबीचा घेप घेऊ शकते. शिकारी पक्षासाठी तसेच विवरण या खारीची शिकार करतात. भीमाशक्त वयाचीव असांगी प्राणी या खारीची संज्ञा लक्षणीय आहे.

The Indian giant squirrel is a large squirrel native to India measuring about 36 cm (head and body length) and the tail length is approximately 60 cm long. This squirrel can be seen in tropical evergreen, semi-evergreen and moist deciduous forests of Western Ghats. Most often stays in tree canopies and required tall profusely branched trees for the construction of nests. They are omnivorous, feeds on flowers, fruits, eggs, insects, leaves and even bark. They could leap from tree to tree, jumping a distance of 6 meters or longer. Its main predators are the birds of prey and the Leopard. Bhimashankar Wildlife Sanctuary in Pune is well known for having a good population of this species.

www.biospheres.in
infobiospheres@gmail.com

Empress Garden

www.empressgarden.org

Printed & Concept by: Dr. Sudhir A. Prayekar

हरियाल

महाराष्ट्राचा राज्यपक्षी

State Bird of Maharashtra

Zoological Name: *Treron phoenicoptera* Latham

Marathi Name: ' हरियाल, हिणेली, हरितांग '

English Name: Yellow - footed Green Pigeon

Yellow - legged Green Pigeon

Family: Columbidae

Origin: Native

हरियाल हा पक्षी प्रामुख्याने कोकण तसेच पश्चिम घाट माथ्यावरच्या फळझाडावर व फळबागांमध्ये आढळतो. हा पक्षी सकाळच्या कोवळ्या उन्हात उंच झाडावर सूर्यस्नान करताना दिसतो. हा पक्षी थव्यांमध्ये रहात असून याचे प्रमुख खाद्य फळ, बिया व धान्य आहे. दीज प्रसारणासाठी हा पक्षी अत्यंत उपयुक्त आहे. बुद्धकाळात हा पक्ष्याला मंगलदायक मानले जात असे. हा पक्षी दिसायला अतिशय मोहक असतो.

Yellow-footed Green-Pigeon are commonly seen on fruit trees in Konkan and crests of Western Ghats and also in fruit groves. They feed on fruits, berries, seeds and grains and helps in their dispersal. They forage in flocks. In early morning they are often seen sunning on the tops of emergent trees in dense forest areas. Considered to be the auspicious bird in Buddhist time. This bird looks very beautiful.

Photos & Concept by : Dr. Sachin A. Punekar

EMPRESS GARDENS

www.biospheres.in
infobiospheres@gmail.com

Empress Garden www.empessgarden.org

मारुती चित्तमपल्ली

जीवनदायी वृक्ष :

वड, उंबर, पाखर, नांदुक, पिंपळ

देवातये, मंटिरभोवती लावण्यास योन्य झाडे :

वड, उंबर, पाखर, पिंपळ, बेल, कंदंब, शमी, आण्ठा, विंच, चाफा, कढूनिंब, कांचन

स्त्र्यात्या कडेला लावण्यास योन्य झाडे :

कढूनिंब, शिरीष, करंज, वरवंटा (सॉसेज ट्री) जारुल, अमलतास, वड, उंबर, पाखर, नांदुक, पिंपळ, विंच, शिसव, समपणी

उद्यानात लावण्यास योन्य झाडे :

पारिजातक, बकुळ, आवला, उंबर, अमलतास बांबू (पिवळा), जारुल, चाफा, रक्तचंदन, सिल्वर ओक, आंबा, कुसुंब, समपणी, बदाम, सीता अशोक, कंदंब

जलदगतीने वाढणारी झाडे :

बकाणा, भेंडी, पांगारा, आकाशनिंब (बूच), महारुख, शालमली (सावर), कंदंब

फळझाडे :

बोर, विंच, आवला, मोहा, टेंभुणी, खिरणी, शिवण, जांभूल, नारळ, शिंदी, ताडफळ, सिताफळ, रामफळ, कवठ, फणस, लिंबू, पेसु, चारोळी, आंबा

शेतात्या बांधावर उपयुक्त झाडे :

खजुरिया शिंदी, ताडफळ, बांबू, हादणा, शेवगा, शेवरी, तुरी, भेंडी, तुकडा, कढीलिंब

शेतात्या कुपणासाठी :

सागरगोटा, चिल्हार, शिकेकाई, हिंगणी (हिंगण बेट), घायपात, जट्रोफा (वन एंड)

सरपणासाठी उपयुक्त झाडे :

देवबाभूल, खेर, बाभूल, हिवर, धावडा, बांबू, सुरु

ओषधी झाडे :

हिरडा, बेहडा, आवला, अजून, कढूनिंब, करंज, रिठा, निरगुडी, शिवण, टेंटू

वनशेतीसाठी उपयुक्त :

आवला, अंजीर, फणस, विंच, खिरणी, खजुरिया शिंदी, तुरी, करंबंद

शेत जमिनीची युगीकरा वाढविणारी झाडे :

उंबर, कंज, गिरिसिंडीया, शेवरी

घरभोवती लावण्यास उपयुक्त :

रक्तचंदन, चंदन, उंबर, बकुळ, पारिजातक, बेल, कुसुंब

कालव्यात्या काठाने लावण्यास उपयुक्त :

वाळुंज (विलो), ताडफळ

बाया तासापेक्षा अधिक काळ प्राणवायू

देणारी झाडे :

वड, पिंपळ, उंबर, नांदुक, कढूनिंब, कंदंब

औद्योगिक क्षेत्रातील प्रदूषण निवारण करण्यासाठी :

पिंपळ, पेल्लोफोरम, पुचाजीवी, उंबर, अशोक (उंच व पसरणारा), शिरीष, आंबा, सीताफळ, जांभूल, समपणी, अमलतास, पेसु, बोर, कढूनिंब, आवला, विंच, कंदंब, बेल

थुलीकण व विषारी वायूप्रायून निवारण :

सर्व जीवनदायी वृक्ष, आंबा, अशोक, बकुळ, रेन ट्री (वर्षावृक्ष), जास्वंद, पारिजातक, रातराणी, मेहंदी, तुळस

हवामान स्वच्छ ठेवणारी झाडे :

सर्व जीवनदायी वृक्ष, थुजा, पळस, सावर (शालमली), कंदंब, गुलमोहर, अमलतास

हवेतील प्रदूषण दर्शवणारी झाडे :

हळद, पळस, चारोळी. हवेतील प्रदूषण मयदिपलीकडे जेल्यास वरील झाडाची पाने, फुले, साल, फळे यात विकृती निर्माण होते.

स्त्र्यात्या मधील भागात

लावण्यास उपयुक्त झाडे :

कोरफड, शेर, सई, जट्रोफा, अध्यगंधा, निवडुंगाचे प्रकार ही झाडे वाहनामधून निर्माण होणारे वायूशोषण करून परिसर स्वच्छ ठेवतात.

एम्प्रेस गार्डन नरसरावु

: वेळ :
सकाळी ०८.३० ते १२.००
दुपारी ०१.३० ते ०५.००
साप्ताहिक मुद्दी : शुक्रवार

मारुती चितमपल्ली

जीवनदायी वृक्ष :

बड, उंबर, पाखर, नांदुक, पिपल

देवालये, मंदिराभोवती

लावण्यास सोन्य झाडे :

बड, उंबर, पाखर, पिपल, बेल, कदंब, शमी, आपटा, चिंच, चाफा, कढूनिंब, कांचन

स्त्रियात्मा कडेता लावण्यास सोन्य झाडे :

कढूनिंब, शिरोष, करंज, वर्धंटा (सॉसेज ट्री)

जारुळ, अमलतास, बड, उंबर, पाखर, नांदुक, पिपल, चिंच, शिसव, समपर्णी

उद्यानात लावण्यास सोन्य झाडे :

पारिजातक, बकुळ, आवला, उंबर, अमलतास चांबू (पिवळा), जारुळ, चाफा, रक्तचंदन, सिल्वर ओक, आंबा, कुसुंब, समपर्णी, बदाम, सोता अशोक, कदंब

जलागीने वाढणारी झाडे :

बकाणा, भेंडी, पांगारा, आकाशनिंब (बूच), महारुख, शालमली (सावर), कदंब

फळझाडे :

बोर, चिंच, आवळा, मोहा, टेमुरी, खिरणी, शिवण, जांभूळ, नारळ, शिंदी, ताडफळ, सिताफळ, रामफळ, कवठ, फणस, लिंब, पेंर, चारोळी, आंबा

शेतात्वा बांथातर उपयुक्त झाडे :

खजुरिया शिंदी, ताडफळ, चांबू, हादगा, शेवगा, शेवरी, तुंती, भेंडी, तुकस, कहीलिंब

शेतात्वा कुंपणासाठी :

सागरगेता, चिल्हार, शिकेकार्ब, हिंगाणी (हिंगण बेट), घायणात, जद्रोपा (वन एरेड)

सरपणासाठी उपयुक्त झाडे :

देवबाभूळ, सेर, चापूळ, हिंर, थावडा, चांबू, सुरु

ओपूर्वी झाडे :

हिंरडा, बेवडा, आवळा, अंजुन, कढूनिंब, करंज, रिठा, निरगुडी, शिवण, टेंदू

वनशेतीसाठी उपयुक्त :

आवला, अंजीर, फणस, चिंच, खिरणी, खजुरिया शिंदी, तुती, करबंद

शेत जमिनीची सुपीकता वाढविणारी झाडे :

उंबर, करंज, गिलरिसिडीया, शेवरी

घराभोवती लावण्यास उपयुक्त :

रक्तचंदन, चंदन, उंबर, बकुळ, पारिजातक, बेल, कुसुंब

कालव्यात्मा काठाने लावण्यास उपयुक्त :

वाळुंज (विलो), ताडफळ

बाया तायापेक्षा अधिक काळ प्राणवायू

टेणारी झाडे :

बड, पिपल, उंबर, नांदुक, कढूनिंब, कदंब

ओयोगिक क्षेत्रातील प्रदूषण निवारण

करण्यासाठी :

पिपल, पेल्टोफोरम, पुत्रांजीवी, उंबर, अशोक (उंच व पसरणारा), शिरीष, आंबा, सीतापळ, जांभूळ, समपर्णी, अमलतास, पेंर, बोर, कढूनिंब, आवला, चिंच, कदंब, बेल

थुलीकण व तिषारी वायूपायून निवारण :

सर्व जीवनदायी वृक्ष, आंबा, अशोक, बकुळ, रेन ट्री (वर्षावृक्ष), जास्वंद, पारिजातक, रातराणी, भेंडी, तुळस

हवामान रुच्छ ठेवणारी झाडे :

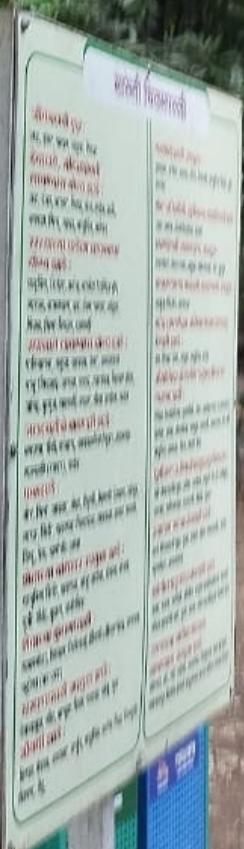
सर्व जीवनदायी वृक्ष, थुजा, पळस, सावर (शालमली), कदंब, गुलमोहर, अमलतास

हेतेतील प्रदूषण दर्शवणारी झाडे :

हळद, पळस, चारोळी, हेतेतील प्रदूषण मर्यादिपलीकडे जेल्यास वरील झाडांची पाने, फुले, साल, फळे यात विकृती निर्माण होते.

सर्वत्या मधीत भागात

कोरफळ, शेर, सई, जटोफा, अशंगंधा, निवडुंगाचे प्रकार ही झाडे वाहनामधून निर्माण होणारे वायूशोषण करून परिसर स्वच्छ ठेवतात.

Scarlet Minivet

निखार

Pericrocotus flammeus

Photo by: Clement Francis

Oriental dwarf Kingfisher

तिंबोटी खड्या

Ceyx erithaca

Photo by: Yuvraj Patil

ADAR POSHAN MALLA
CLEAN CITY INITIATIVE

Not Throw Household Garbage in the Litter Bins

Red
collared
myna

Acridotheres
melanocephalus

Pterygota alata (RoxB)

R. Br.

Sterculiaceae

अनवी थोडी

Hill Coconut

